

1. แนวคิดอิสลามกับการยกระดับคุณภาพชีวิต

อิสลามให้ความสำคัญกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประชาชาติ และมีความเกี่ยวเนื่องกับมโนทัศน์อิสลามโดยตรง ปรัชญาพื้นฐานทางกฎหมายและสังคมของการพัฒนามีรากฐานจากระบบความเชื่อความศรัทธาของอิสลาม และปรากฏอยู่ในแหล่งที่มาของกฎหมายอิสลาม อัลกุรอานและฮัจญ์สุนนะห์ของท่านศาสนทูตของอัลลอฮ์มุฮัมมัด (ซ.ล.) อัลกุรอานและฮัจญ์สุนนะห์เป็นกรอบทางกฎหมายและกำหนดกระบวนการสำหรับการพัฒนาในอิสลาม ซึ่งจะทำให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาในโลกนี้และโลก ท่านอีหม่ามอัลฆอซาลี ได้กล่าวไว้ว่า ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นขึ้นอยู่กับ การปกป้องรักษาชีวิตมนุษย์ ศาสนาและความศรัทธา สติปัญญา สายตระกูล และทรัพย์สิน ซึ่งรวมกันเรียกว่า มะกอบิดอฮ์-ชะรีอะห์ หรือหลักเจตนารมณ์ของชะรีอะห์ การปกป้องรักษาชีวิตเป็นสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับทุกคนในสังคม มนุษย์ต้องได้รับศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความยุติธรรม การยกระดับคุณธรรมและจริยธรรม การมีอิสรภาพ การศึกษา และธรรมาภิบาลที่ดี เพื่อว่ามนุษย์จะสามารถพัฒนาอย่างยั่งยืนและปฏิบัติหน้าที่ของตนของอัลลอฮ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความศรัทธาเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงมนุษย์ให้สามารถบรรลุความต้องการทางจิตวิญญาณและวัตถุประสงค์ของมนุษย์ โดยทำให้มนุษย์เครื่องมือและเป้าหมายของชีวิต ให้แนวทางในการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงมนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่ดีกว่าเดิม พื้นฐานของการพัฒนาในอิสลามที่ถูกต้องตามหลักเจตนารมณ์ของชะรีอะห์ ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักคิด ที่สำคัญ 3 ประเด็น ได้แก่

(1) เตาฮีด เป็นแนวคิดที่สำคัญที่สุด และปกป้องถึงอัลลอฮ์เป็นพระเจ้าผู้สร้างสากลโลก มนุษย์เป็นเพียงสิ่งที่พระองค์สร้างขึ้น พระองค์ได้ให้ความอิสระ สามารถใช้เหตุผล และให้จิตสำนึกทางศีลธรรม พร้อมกับแนวทางจากพระองค์ พวกเขาต้องดำเนินชีวิตเพื่อการกราบไหว้และเชื่อมั่นในพระองค์เท่านั้น ในมุมมองของการพัฒนา มนุษย์เข้าใจว่าทรัพยากรที่เขาได้ใช้อยู่เป็นของพระองค์ พวกเขาต้องพยายามหาวิธีการเพื่อการหาประโยชน์จากทรัพยากรเหล่านั้นอย่างเต็มที่ เพื่อประโยชน์ของมนุษย์ชาติ พื้นฐานที่สอง คือ รูบูบียะห์ หรือความสามารถของพระเจ้าที่ทำให้เกิดความสมบูรณ์ (Amad, 1994) รูบูบียะห์ หมายความว่า อัลลอฮ์เป็นที่กำหนดปัจจัยยังชีพของสิ่งที่พระองค์สร้างและจะให้การขึ้นแก่ผู้ที่เชื่อมั่นศรัทธาในพระองค์สู่ความสำเร็จในโลกนี้และโลกหน้าในส่วนของการพัฒนามนุษย์นั้นต้องเข้าใจว่านอกเหนือสติปัญญาและความพยายามของพวกเขาเองพวกเขาต้องการความช่วยเหลือจากอัลลอฮ์ให้เขาประสบความสำเร็จในการพัฒนาและบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาได้ความสามารถและความพยายามของมนุษย์ไม่สามารถประสบผลสำเร็จใด ๆ ได้เลย

(2) คอลิฟะห์ (บทบาทของการเป็นตัวแทนของอัลลอฮ์ที่มนุษย์ได้รับ) พวกเขาได้รับการชี้แนะที่เหมาะสม และมีหน้าที่ต้องแสดงบทบาทที่เป็นตัวอย่างที่ดีให้มนุษย์คนอื่น ๆ มนุษย์ได้รับทรัพยากร พร้อมทั้งการชี้แนะเพื่อให้พวกเขาสามารถใช้ทรัพยากรเหล่านั้นอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดการอยู่ดีกินดี ความเป็นพี่น้อง และความยุติธรรมในสังคม อย่างไรก็ตาม พวกเขามีหน้าที่ต่อพระเจ้าและจะได้รับผลตอบแทนกับสิ่งที่เขากระทำในโลกนี้ และในวันอาคิเราะห์

(3) ตัจกียะห์ (ความสะอาดปลอดภัยและเจริญเติบโต) กรอบแนวคิดนี้บ่งบอกว่ากิจกรรม หรือการพัฒนาที่มนุษย์ได้ทำในสังคม ไม่ใช่เพื่อผลประโยชน์ต่อตัวเขาเองเท่านั้น เมื่อหนึ่งเมื่อใดที่ความขัดแย้งในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนตัวและส่วนรวมมนุษย์ต้องให้ความสำคัญผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว

อิสลามถือว่าการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการพัฒนามนุษย์และมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับโลกทัศน์อิสลาม รากฐานปรัชญาของการพัฒนาปรากฏในความเชื่อของอิสลาม โดยมีหลักฐานในอัล-กุรอาน และสุนนะฮ์ของศาสดามุฮัมมัด ที่เป็นแหล่งที่มาของกฎหมายอิสลาม และเป็นสิ่งที่

สร้างแรงบันดาลใจให้เกิดความสุขและความเป็นอยู่ที่ดีในโลกนี้และโลกหน้า หรือความเป็นอยู่ที่ดี ก็คือ มะกอกคิดชะรีอะฮ์ หรือ หลักเจตนารมณ์แห่งกฎหมายอิสลาม มีดังนี้

1) การปกป้องชีวิต (Protection of nafs) Umer Chapra (2008) อธิบายว่าปกป้องชีวิตเป็นสิ่งสำคัญของทุกคนในสังคม มนุษย์จำเป็นต้องอยู่ในสังคมที่ทำให้เขาเป็นผู้ที่มีศักดิ์ศรี ความยุติธรรม ความเจริญทางจิตวิญญาณและศีลธรรม เสรีภาพ การศึกษาและธรรมาภิบาลที่ดี จึงจะช่วยให้มนุษย์มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง ทำให้พวกเขาสามารถทำหน้าที่ตัวแทนของอัลลอฮ์บนหน้าแผ่นดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) การปกป้องความศรัทธา (Protection of din) หลักศรัทธาเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความมั่นใจว่ามนุษย์สามารถปฏิรูปตัวเอง ให้สามารถตอบสนองความต้องการทางจิตวิญญาณและความต้องการทางวัตถุของมนุษย์ ดังนั้นการดำรงชีวิต ความพยายาม และวัตถุประสงค์ในการดำรงชีวิตของมนุษย์มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

3) การปกป้องสติปัญญา (Protection of aql) มนุษย์จำเป็นต้องปกป้องสติปัญญาของพวกเขา โดยใช้สติปัญญาเพื่อประโยชน์ของมวลมนุษยชาติ การมีสติปัญญาที่ดีทำให้มนุษย์ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม และสร้างความเจริญเติบโต และ ความเป็นอยู่ที่ดีทั้งโลกนี้และโลกหน้า

4) การปกป้องลูกหลาน (Protection of nasl) เพื่อให้เกิดความสุขสงบและความเจริญของสังคม มนุษย์ในอนาคต เยาวชนรุ่นหลังต้องได้รับการเลี้ยงดูให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะที่ดี พวกเขาต้องได้รับการศึกษาที่เหมาะสมปราศจากความกลัว และมีความไม่มั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน และความปรองดองกันในครอบครัว

5) การปกป้องความมั่งคั่ง (Protection of mal) มนุษย์จะต้องป้องกันความมั่งคั่งและทรัพย์สินของเขา และต้องไม่ละเมิดและเอาทรัพย์สินของบุคคลอื่นมาเป็นของตัวเองโดยไม่ชอบธรรม อิสลามจึงให้มีการทำสัญญาที่เหมาะสม ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องหลักกฎหมายอิสลาม

โดยสรุป: กิจกรรมในทุกขั้นตอนของการพัฒนาในอิสลามต้องไม่ละเมิดหลักเจตนารมณ์แห่งกฎหมายอิสลาม หากไม่เช่นนั้นแล้วกิจกรรมดังกล่าวจัดเป็นกิจกรรมที่ไม่ถูกต้องตามหลักการอิสลาม และไม่ใช่นายอมรับจากอัลลอฮ์พระเจ้าผู้สร้าง

